

Vodohospodářské důsledky změny klimatu

Pozorované změny...

Ing. Martin Dočkal Ph.D.

B-613, tel:224 354 640,
dockal@fsv.cvut.cz

C jako spouštěč ZK na Zemi
PROJEVY ZK současné i budoucí:

Ekosystémy

Oceány

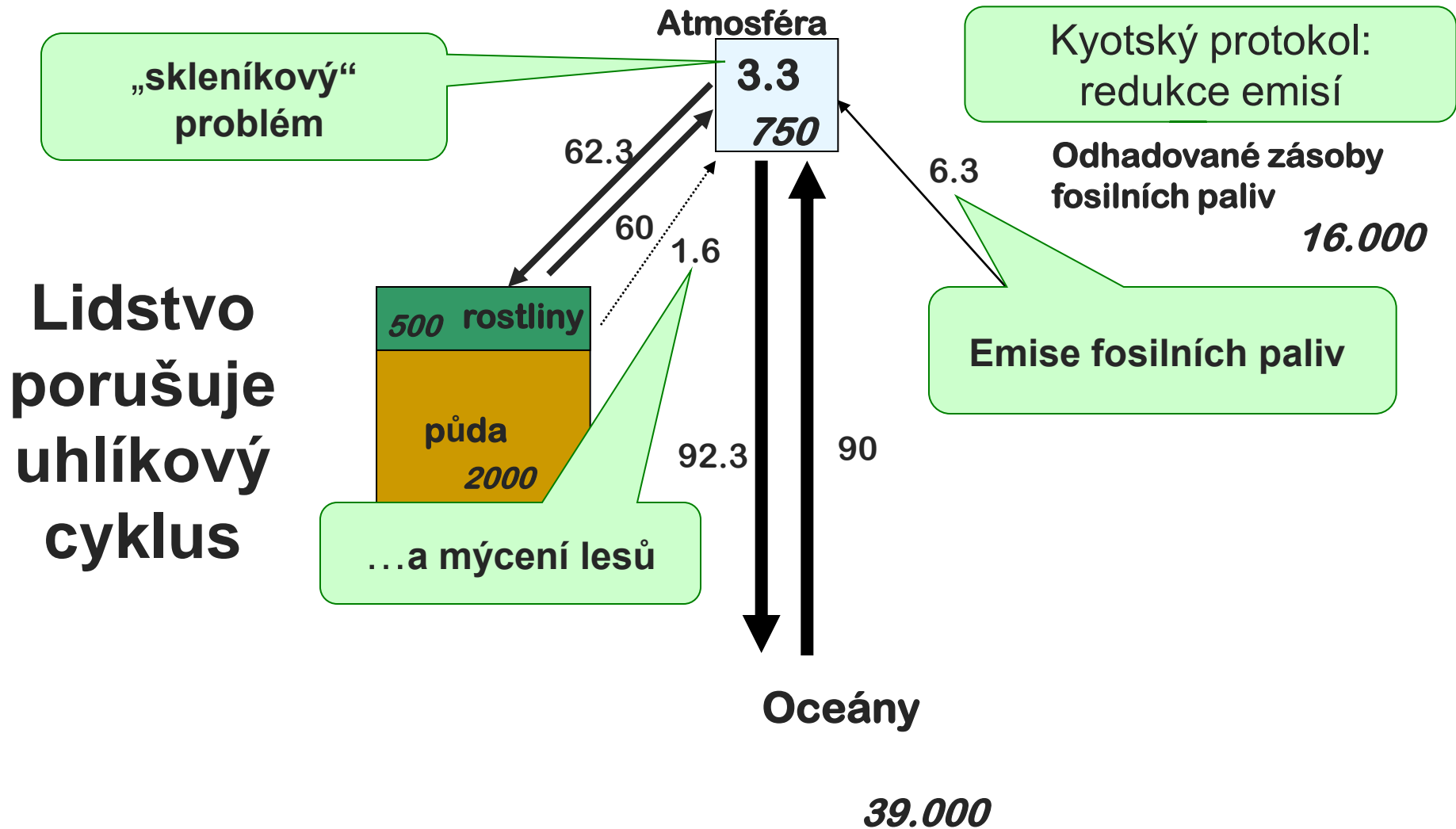
Sucho

6°C

Člověk narušuje rovnováhu klimatického systému

Exhalace	Rostliny a půda příjem (propad)	Rostliny a půda vydání(emise)	Mýcení lesů	Terestrická bilance	Oceány příjem (propad)	Oceány vydání (emise)	Bilance oceánů	Zůstává v atmosféře
6,3	-62,3	60	1,6	-0,7	-92,3	90	-2,3	3,3

Bilance emisí a propadů UHLÍKU [Gt C/rok]

Jednotky
Gt C pro zásoby &
Gt C r⁻¹ pro toky

Oceány a pozemská vegetace odebírají 4.6 Gt C za rok, mýcení lesů 1,6 GtC vrací. Celkem se pohltí 3 Gt C za rok

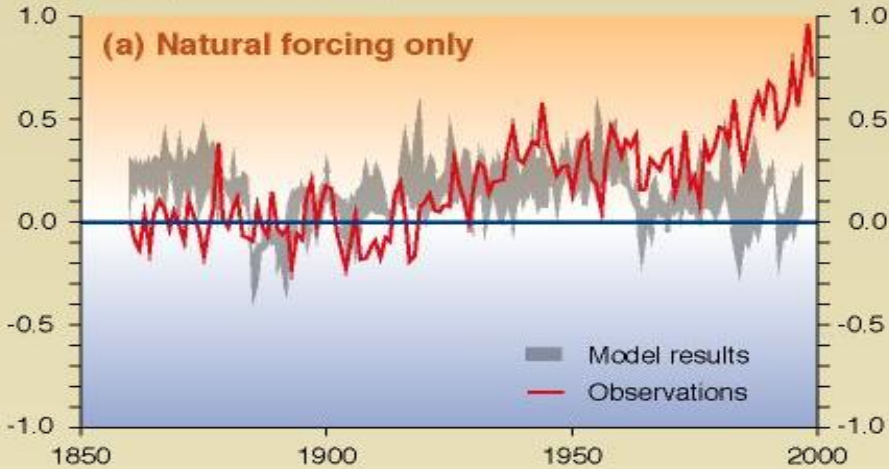

Důsledkem je: Nárůst teploty...

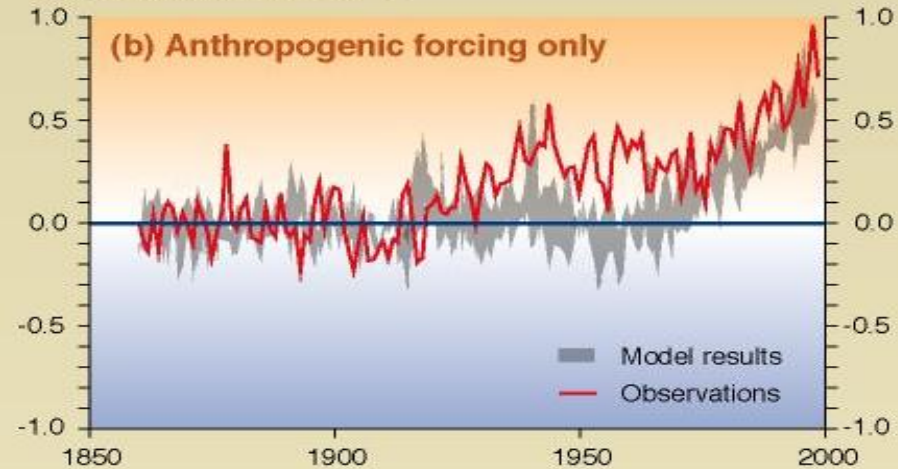
PROKÁZÁNO!

Comparison between model and observations of the temperature rise since 1860

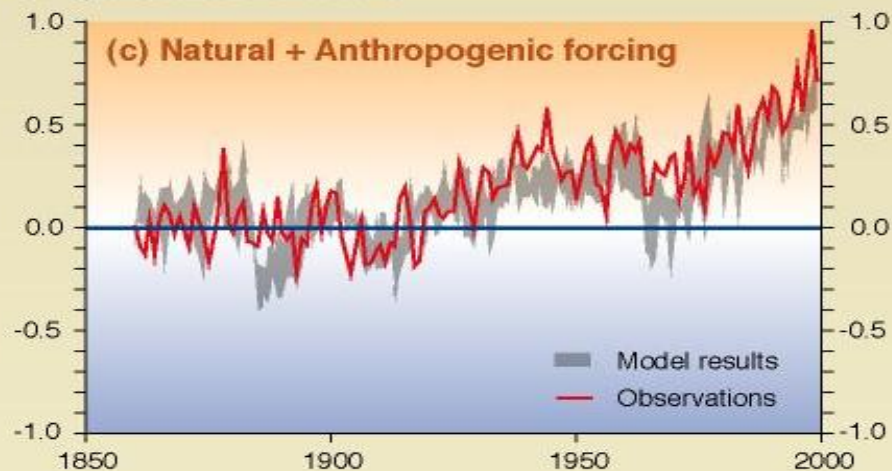
Temperature anomalies in °C

Temperature anomalies in °C

Temperature anomalies in °C

Scénáře budoucího vývoje světa

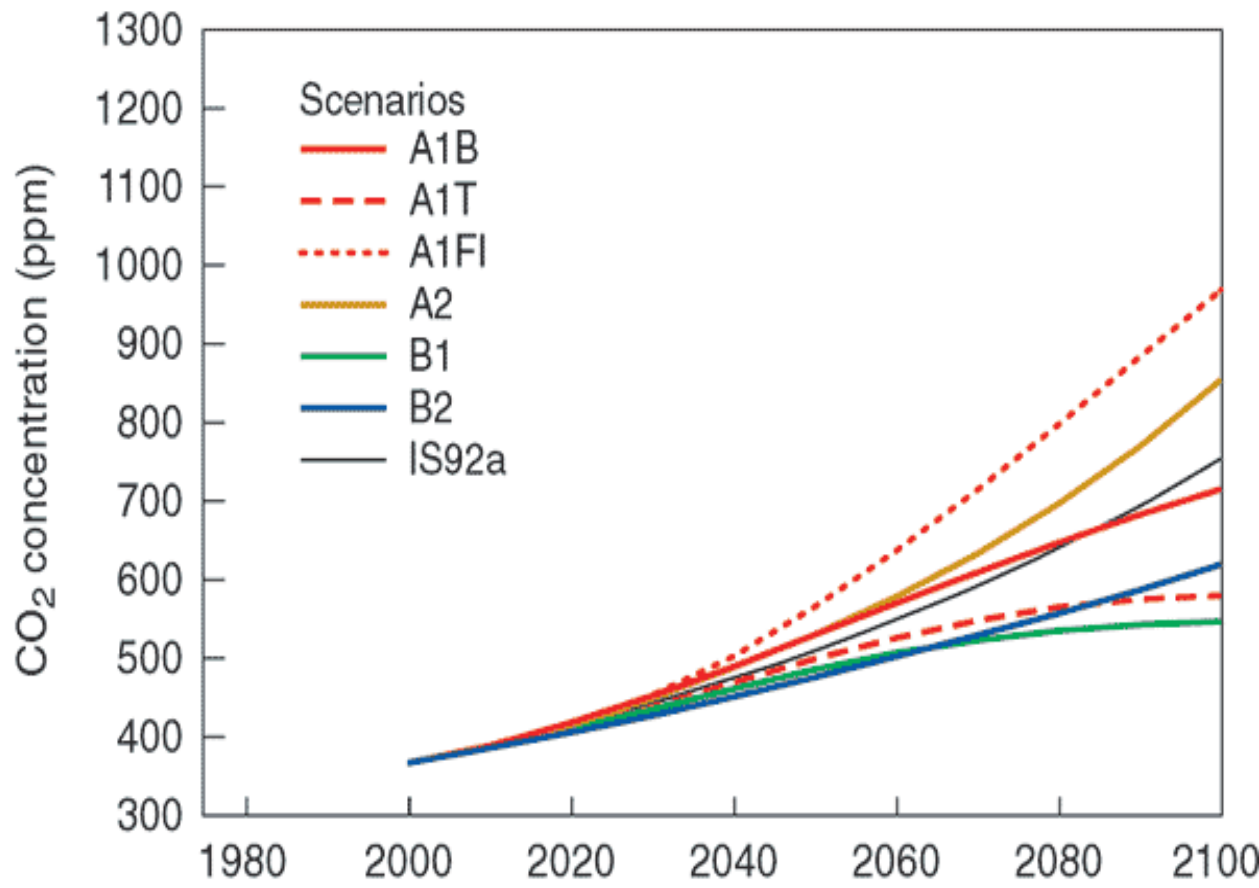
Na základě globálního přístupu společnosti, → ZMĚNA KONC. CO₂
důraz na: V ATMOSFÉŘE!

**A1FI - intenzivní využití
fosilních paliv**

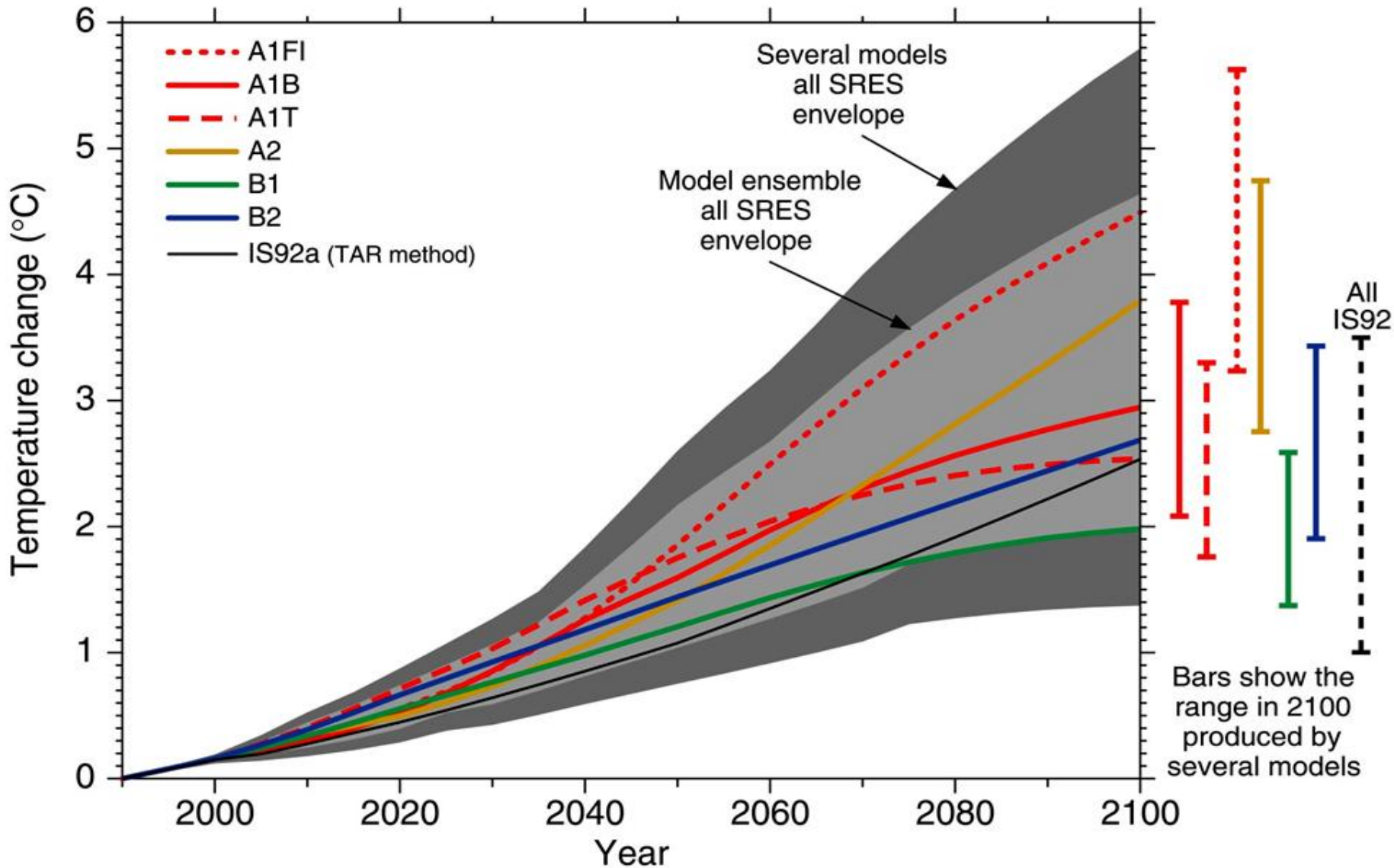
A1T - nefosilní zdroje

**A1B - rovnováhu všech
zdrojů**

:

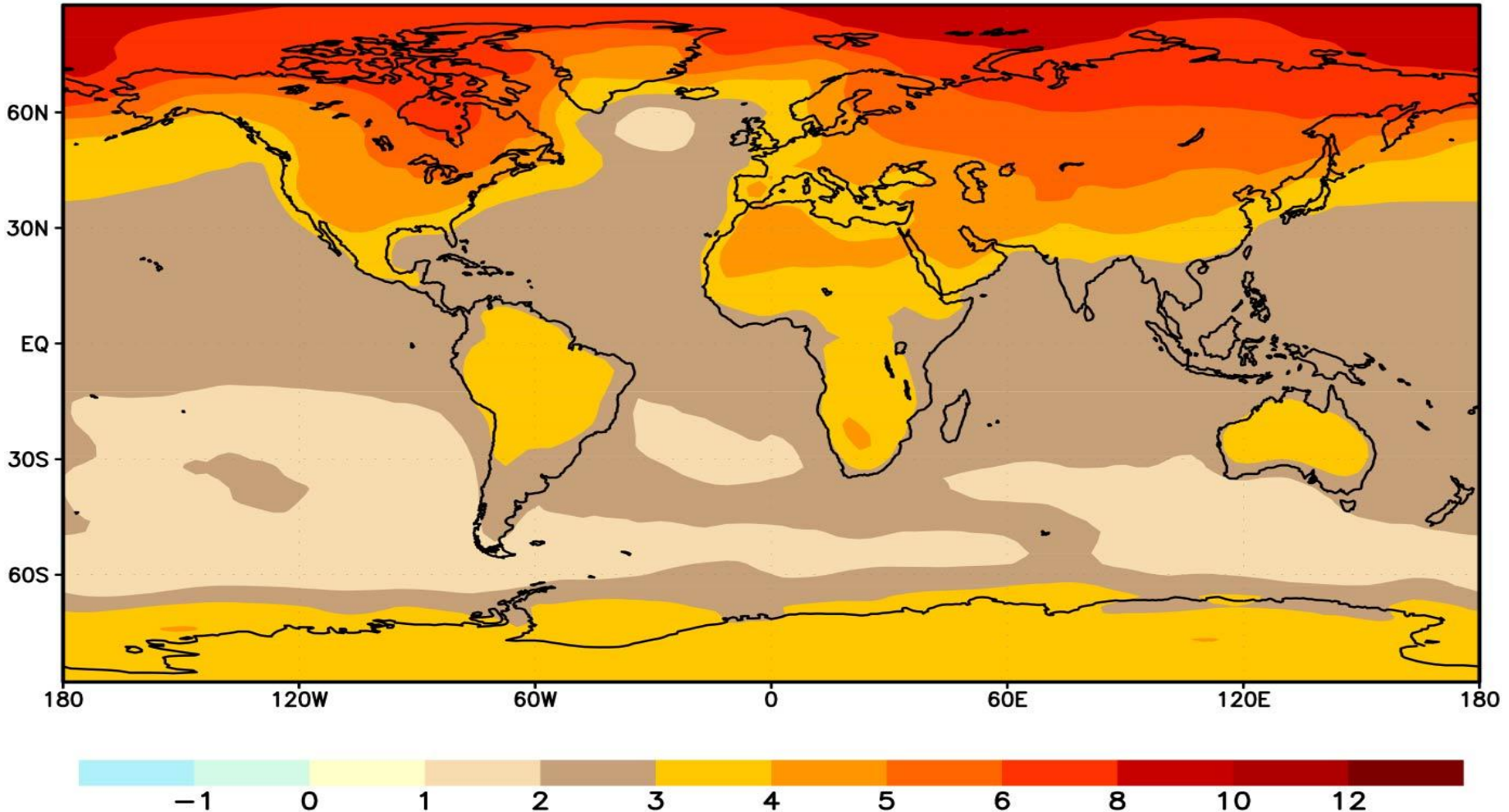

Vzrůst globální průměrné teploty v 21. stol.

Pevniny se oteplí více než moře , největší oteplení nastane ve vyšších zeměpisných šířkách

SRES A2

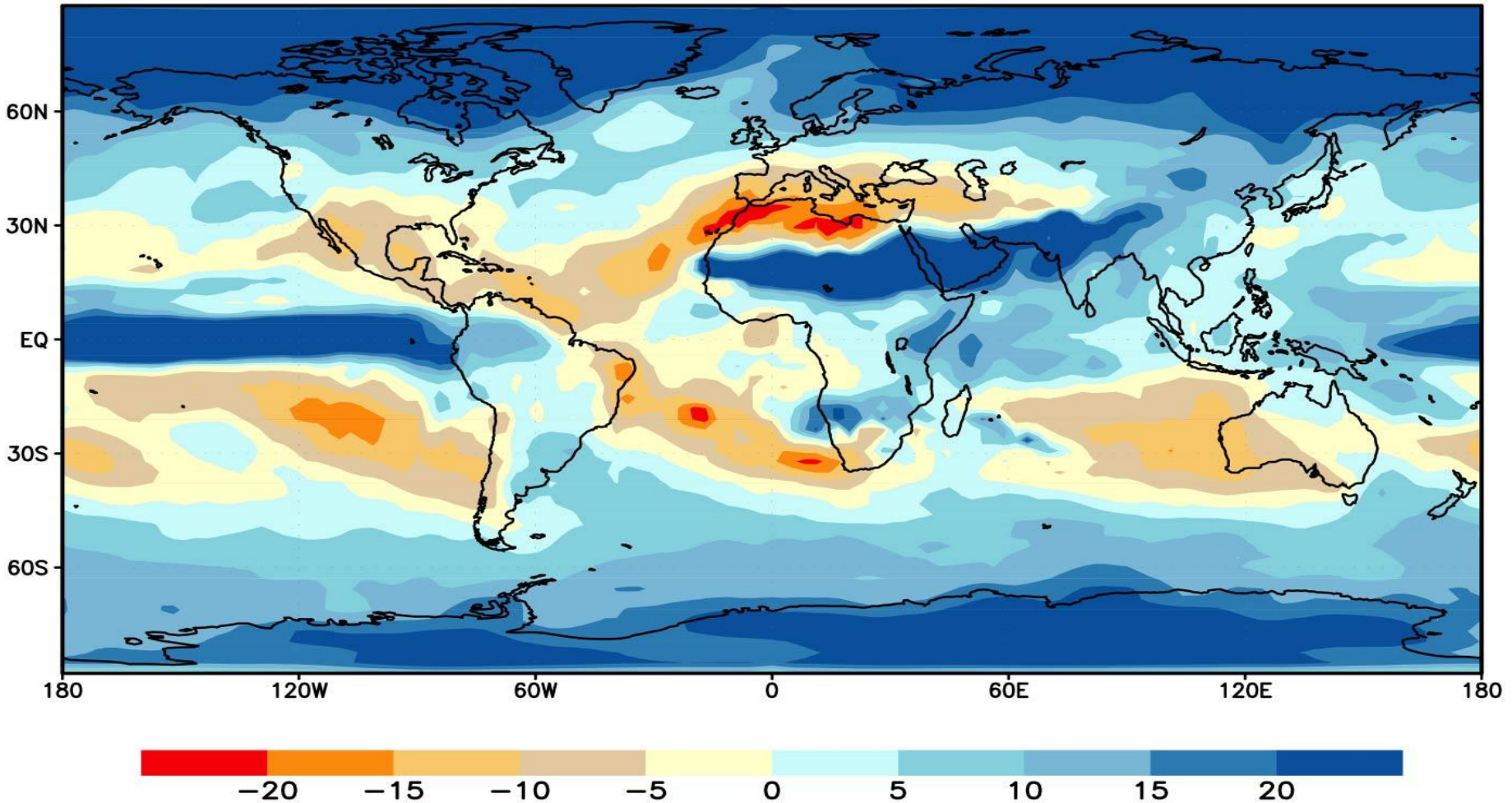

Změna roční teploty v roce 2085 vzhledem k roku 1990 = 3.1°C

Některé oblasti budou sušší, jiné vlhčí

SRES A2

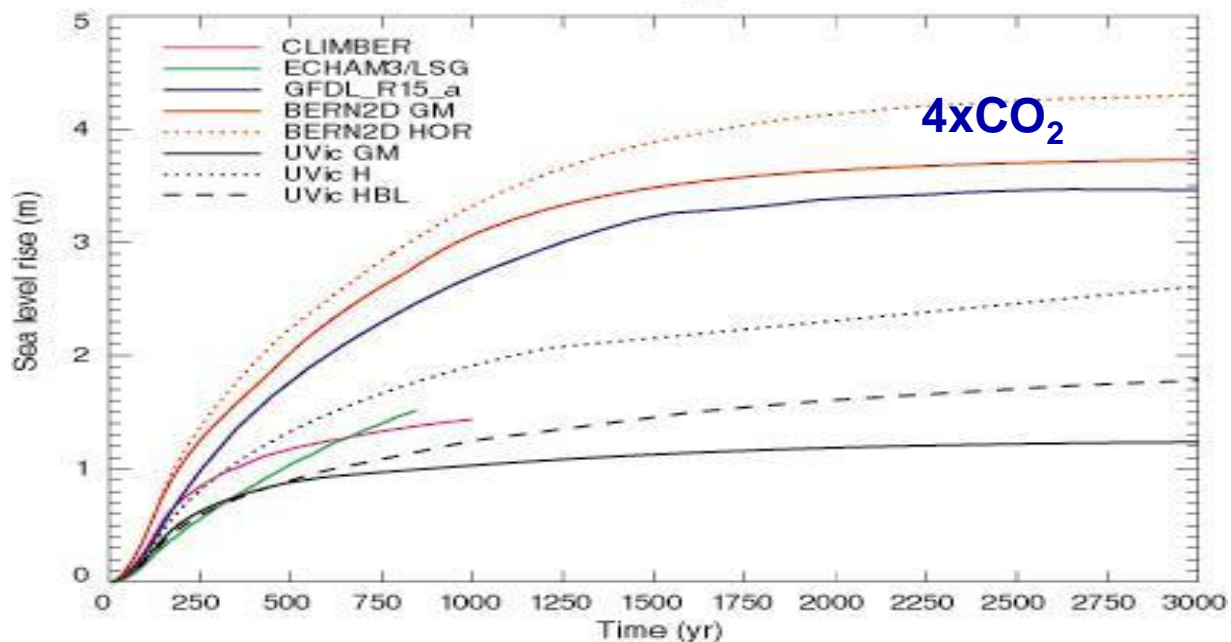
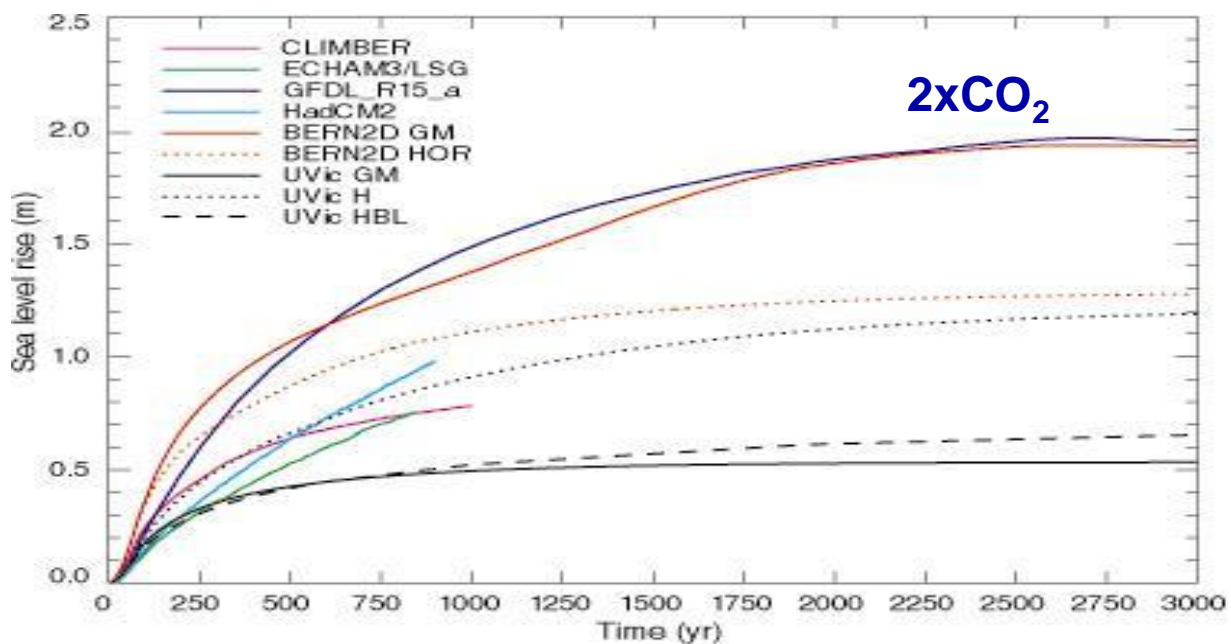
Změna ročních srážek v roce 2085 vzhledem k roku 1990 (%)

Výsledek...

Stoupání hladiny moří pro dva stabilizované scénáře

Do roku 2100 předpoklad
vzrůstu hladiny moří až o
0,88 m s velkými
regionálními rozdíly

Proč hladina oceánů stoupá?

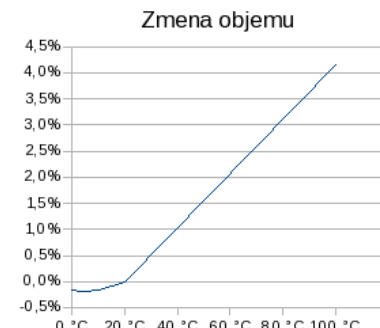
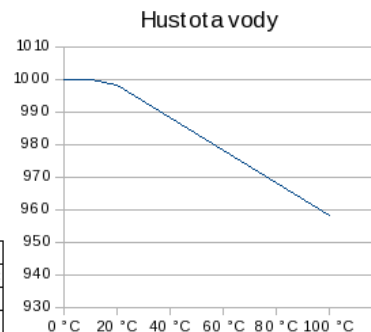
Za minulé století $+0,5^{\circ}\text{C} \approx +20\text{cm}$, zrychlujeme! (1901-2010 $\rightarrow$ 1,7mm/rok, 1971-2010 $\rightarrow$ 2mm/rok, 1993-2010 $\rightarrow$ 3,2mm/rok)

Proč?

1. Tání pevninských ledovců $\rightarrow$ hory $+5\div 10\text{cm}$ roztají-li $\rightarrow$ Grónsko $+ 7,5\text{m}$!
 $\rightarrow$ Antarktida dnes přibývá ale $57,5\text{m}$!
2. Teplotní roztažnost vody – cca $1/3$ růstu

teplota	0 °C	4 °C	10 °C	20 °C	100 °C
hustota [kg/m ³]	999,84	999,97	999,7	998,2	958,38
objem	998 l	998 l	998 l	1 000 l	1 042 l
zmena objemu	-0,2%	-0,2%	-0,2%	0,0%	4,2%

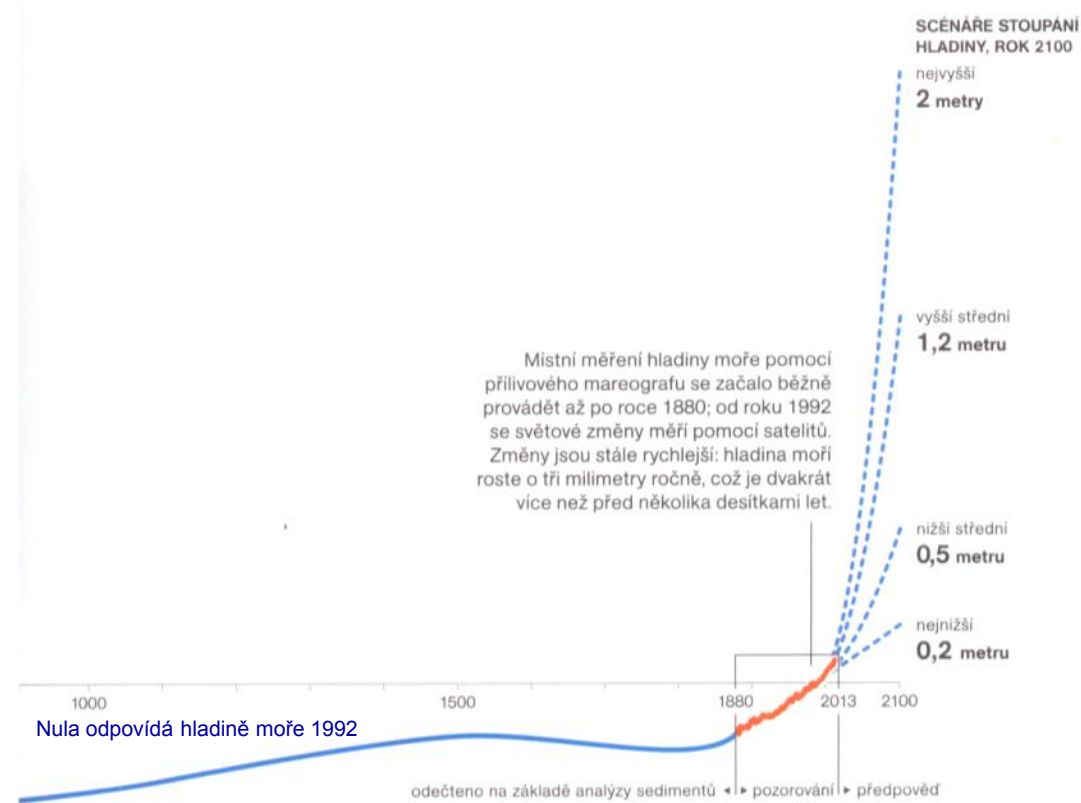
Jaký bude výsledek (2100)?

Podle emisních scénářů IPCC

+26-55cm (MIN)

+45-82cm (MAX)

...zrychlování? → experti se obávají varianty +180-200cm

„Kdyby roztál všechny led“
při zvednutí hladiny o 66m...

Důsledky – zatopen Londýn,
Benátky, Pobaltí, Florida,
Bangladéš, Peking... miliony
klimatických uprchlíků!

Zdroj: NG - 2013

Severní Amerika

Celé atlantské pobřeží může zmizet společně s Floridou a Mexickým zálivem. Sanfranciské pahorky se mohou změnit v seskupení ostrovů a z Central Valley se stane obrovská zátoka. Kalifornský záliv se může protáhnout na sever až na úroveň dnešního San Diega.

Asie

Území, na němž dnes žije 600 milionů Číňanů, by se ocitlo pod vodou. Stejný osud by potkal Bangladéš se 160 miliony obyvatel a většinu přímořských oblastí Indie. Po zaplavení delty řeky Mekong by se z kambodžských Kardamonských hor stal ostrov.

Austrálie

Převážně pouštní kontinent by získal nové vnitřní moře, přišel by však o většinu úzkého přímořského pásu, kde dnes žijí čtyři pětiny Australanů.

Jižní Amerika

Povodí Amazonky na severu a povodí řeky Paragvay na jihu by se změnilo v záliv Atlantského oceánu. Moře by zaplavilo Buenos Aires, pobřežní části Uruguaye a většinu Paraguaye. Hornaté oblasti na pobřeží Karibského moře a ve Střední Americe by zůstaly nezaplaveny.

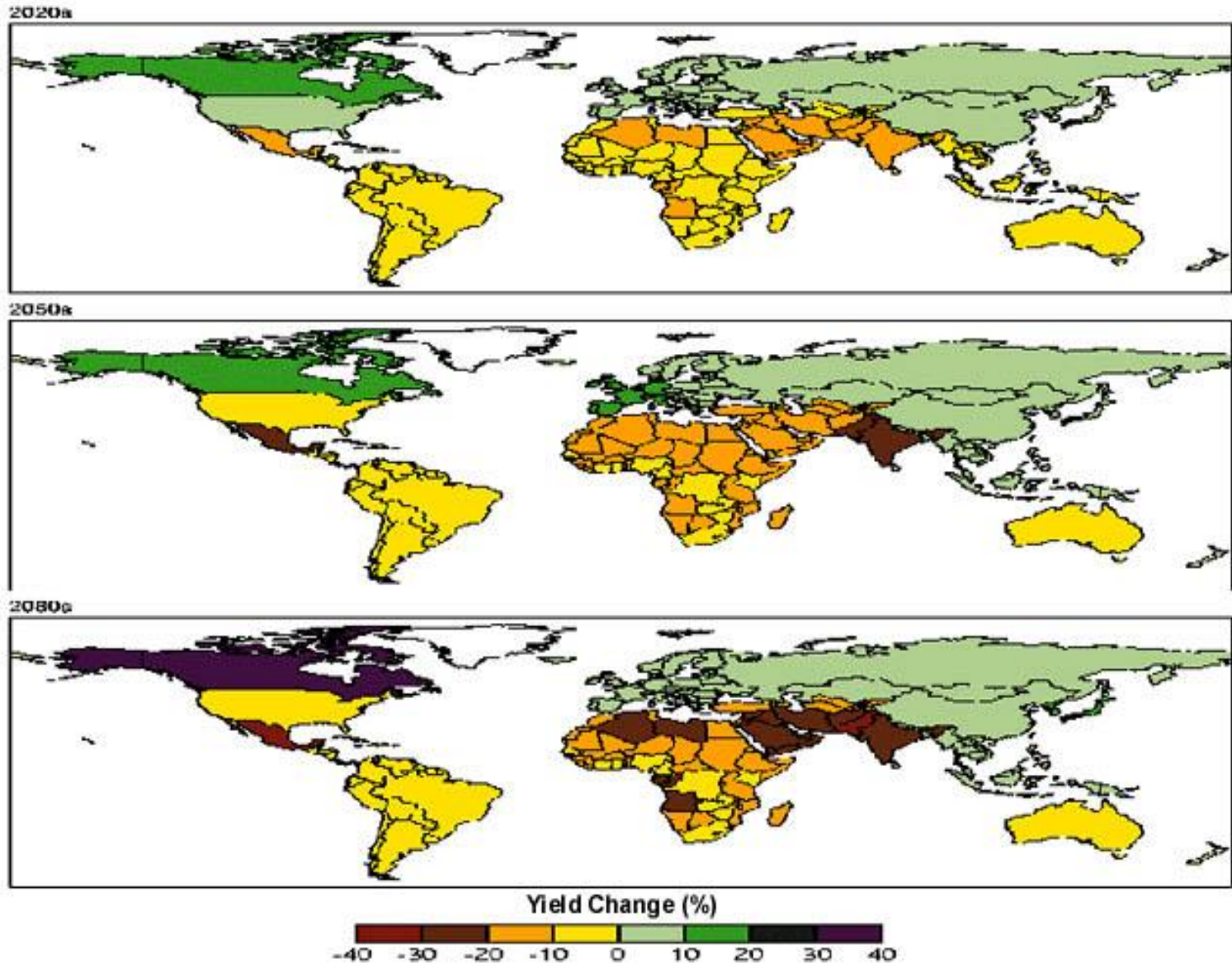

Afrika

Ve srovnání s ostatními kontinenty by Afrika při katastrofálním stoupání mořské hladiny přišla o menší část své rozlohy, avšak kvůli rostoucí teplotě celé planety by většina území Afriky byla neobyvatelná. Sněh na Kilimandžáru by nepřežil 21. století.

Změna zemědělské produkce v různých regionech

Ekosystémy

Klimatické změny nepřicházejí vždy postupně, někdy se mění skokem.

Časopis Science – studie o pozorování přírodního vývoje

„Lze ze všech pozorování vyvodit společný trend? Pokud ano: Je tento trend v souladu s naší představou o změně klimatu?“

...Camille Parmesanová a Gary Yohe z Texas university

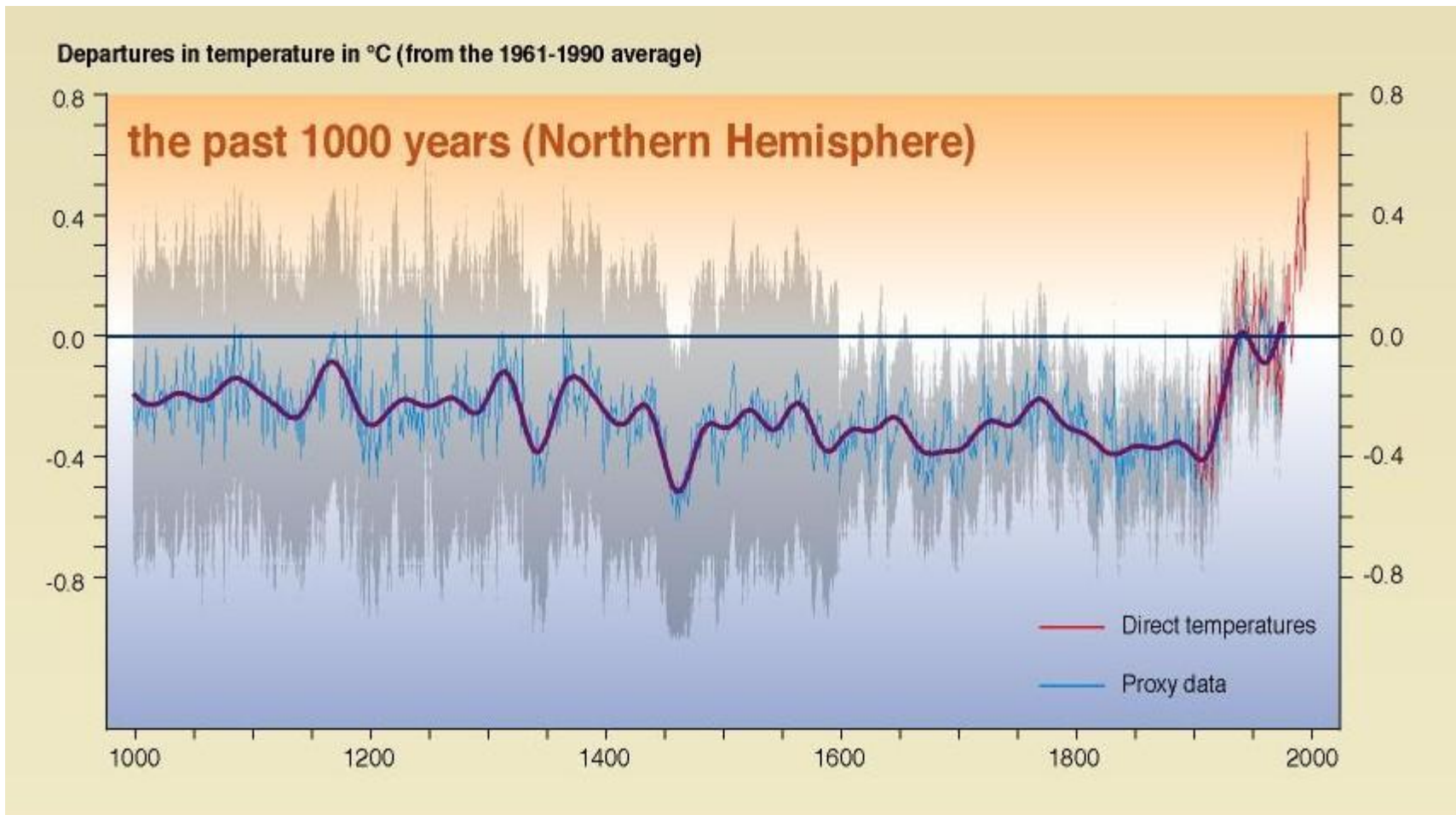
Byly použity záznamy od roku 1736 o celkem více než 1700 druhích!, byly odstraněny nejisté údaje a použity konzervativní statistické testy...

Výsledek?

Do r.1950 se neděje „nic“ a následuje jasný trend...

MIGRACE ŽIVOČIŠNÝCH DRUHŮ směrem od rovníku a nahoru

Změny jsou JASNÉ a RYCHLÉ „jako by výzkumníci dopadli CO₂ při tom, jak bičem žene přírodu směrem k pólům“!

...a to pořádně rychle

→ za 10let 6km od rovníku, 6,1m do výšky!

Významným projevem je dřívější příchod jara... (2,3dne/10let)

Mexický motýl *Euphydryas editha* z Kalifornie – listy rostlin, jimiž se housenky živí, vlivem teplot na jaře dříve uvadají...
(v posunu na sever mu brání San Diego)

Mnozí migrující ptáci přilétají o 1,3-4,4 dne dříve za desetiletí
Alkoun úzkozobý (*Uria aalge*) klade vajíčka o 24dnů dříve

Píďalky (*Operothera brumata*) mají problém:

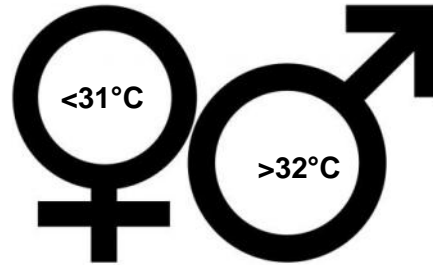
líhnou se s příchodem teplého počasí, ale jejich potrava (dubové listy) se řídí počtem chladných dnů. Jaro je dnes teplejší, počet zimních dnů stálý = potravní řetězec je narušen!

Změny ve vodách?

Čolci se líhnou dnes dříve než žáby...

Vylíhlé žáby se tak stávají potravou dříve vylíhlých pulců.

„Genderový problém“ mají plazi...

Želvy pestré (*Chrysemis picta*), aligátoři a hatérie mají pohlaví mláďat ovlivněno teplotou během vývoje ve vejci!

Hladiny jezer se ohřívají → stratifikace není dostatečně narušena monzuny (Tanganika)
→ nahoře kyslík, dole živiny = snížení produkce!

Ještě větší problém je v oceánech (hladina + změna proudů)!

Povodně či sucho – čeho se bát?

Náhlé sucho (flash drought) ... analogie k bleskovým povodním (flash floods)

Rychle se rozšiřující sucho – v důsledku 3 faktorů:

- Dlouhodobé (2-3roky) období snížených srážek
- Celkově teplejší klima
- Krátkodobá vlna veder

→ sucho, které významně ovlivní úrodu i zásoby vody (JZ USA, J Středomoří, S Čína...)

„Megadroughts“ – až 20let trvající sucha... (mohou ovlivnit celé kultury)

Co udělá změna o 6° ?

Kniha - Mark Lynas: „Six degrees: Our Future on a Hotter Planet“
(Šest stupňů: Naše budoucnost na teplejší planetě)

Film NG - Šest stupňů, které mohou změnit svět

- 1°C – Tropické korálové útesy vymizely. Na hoře Kilimandžáro roztál všechn led. Skrz polovinu amerického západu se rozléhá poušť.
- 2°C – Každé druhé léto jsou silné teplé vlny r. 2003. 35tis ☠ ! Grónská ledová pokrývka začíná nevratně kolabovat, stoupá úroveň moře a hrozí přímořským státům celého světa. Polární medvědi vyhynuli. Zmizely ledovce z And, → krize z nedostatku pitné vody v Peru, Ekvádoru a Bolívii.
- 3°C – Amazonský ekosystém kolabuje, ničí biologickou rozmanitost poloviny světa a uvolňuje masivní vzestup globálního oteplování. Silnější hurikány udeří v přímořských tropických oblastech celého světa.

6° - pokračování...

- 4°C – Pravděpodobný kolaps západní Antarktické pokrývky, která drží hladinu moře o 5 metrů vyšší. Nedostatek čistých potravin vede k celosvětovému hladovění.
- 5°C – Kolaps lidské civilizace kvůli útisku, hladomoru a nedostatku vody. Vznikají konflikty s přívaly uprchlíků do obyvatelných oblastí.
- 6°C – Masivní vymírání, zahrnující téměř všechny život na Zemi. Jen málo lidí, kteří setrvali v blízkosti pólů, přežívá.

Toto je však teorie – adaptace může vše změnit!

Závěr

(přes uvedené příklady) není v tropech a teplých oblastech ZK tak rychlá, jako v polárních oblastech – TAM je třeba se vypravit (někdy příště)

Další důkazy hledejte: Tim Flannery Měníme podnebí (Dokořán 2007) - Kap.9 - Rozpadající se Země

O kolik se tedy oteplí? – scénáře!

Díky za pozornost...
PTEJTE SE!

